

ŞÖHRET ANA

YEŞİLYAYLA'YA HAYAT VEREN TÜRK KADINI

Enver KONUKÇU

Erzurum kan ve savaşıla adeta yoğrulmuş, en kötü anlarında bile tarihin altın sahifelerine geçen benzeri görülmeyen kahramanlar yetiştirmiştir. 1877'deki Aziziye cenginde, Mehmet Arif'in "Başımıza Gelenler" eserinde yazdığı gibi askeri ve erkeği yanında kadın kahramanlarda "gazi" olmuş ve "şehid" düşmüştür. Gülüzar, Hatice, Hürmüz, Fatma, Name, Nene Hatun ve Şerife Hanımlar bunlar arasındadır.

Yeşilyayla'lı Şöhret Ana veya Şöhret Nine de ismi duyulmamış, kışın köyde tandır başındaki sohbetlerinde unutulmazlıktan kurtulmuş mütevazı Türk kadınıdır.

Yeşilyayla 11-12 Mart 1918 soykırımından sonra harabeye dönmüş, soğuk, kar ve hastalıktan dolayı adeta ıssızlaşmıştı. Bu günlerde hayat izlerine de rastlamak mümkün değildi. Hemen her evde kadınlar yapayalnızdı. Maddi ve manevi desteği olan erkeği, köyün güneyinde derecik kenarındaki eski töre gereği yıkılan merekte sonsuz uykusunu uyuyordu. Şöhret Ana, matem havasından sıyrılır sıyrılmaz köye yeni bir hayatıyet kazandırmaya çalıştı. Erzurum'a tek başına indi. Kazım Karabekir Paşa'nın geçici olarak tayin ettiği askeri Vali Recep (Peker) ve Polis Müdürü Kantarcızade Hacı Mustafa, o güne ait hatıralarını anlatırken, " Bu köylerde bir sene kadar sadece kadınlar imame ve muhtar görevi ile Erzurum'a, Hükümet'e gelip işlerini görmüşlerdi. Çünkü bir tek erkek olsun kalmamıştı" demektedir.

Şöhret Ana, köylülerce "mert insan", "Osmanlı Kadını", "dikdatör heybetinde kadın" diye tanınmaktadır. O günün zor şartlarına rağmen sosyal hayata geçiş ve devamını sağlamış, buğdayların Karasu'ya kadar yeşerdiğini görmüş, kimsesizliği, açlığı yenebilmiştir.

Şöhret Ana, kardeşi Sefer'in askerde öldüğünü öğrenince manen çöktü. Durumu ağırlaşınca Erzurum'da hastaneye kaldırıldı. Kısa müddet sonra da öldü. Cenazesi köyünden katılan birkaç dostun yardımı ile şimdi İller Bankası'nın yer aldığı Araplar Düzü'nde toprağa verildi.

Yeşilyayla'da Muharrem Ağa onun için " Şöhret gibi kadın artık zor bulunur" diyordu. Gerçekten de doğrudur. Çünkü Yeşilyayla'ya ilk kanı, canı veren odur.

KAYNAK : Enver KONUKÇU; Ermenilerin Yeşilyayla'daki Türk Soykırımı 11-12 Mart 1918; Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları; Yayın Nu: 674; Ankara; 1990; s.23.